Mottagare: Socialdepartementet

Yttrande över promemorian Tillgänglighetskrav på ny normgivningsnivå

(dnr S2026/02035)

Datum: 20 november 2026
KUR 2026/8199
Kulturrådet
Box 27215, 102 53 Stockholm

kulturradet@kulturradet.se

1. Sammanfattning

Statens kulturråd (Kulturrådet) instämmer i promemorians förslag inom myndighetens verksamhetsområde.

Kulturrådet ser positivt på att tillgänglighetskraven ska kunna tillämpas fullt ut även på produkter och tjänster som omfattas av mediegrundlagarnas skydd. Förslagen är betydelsefulla för möjligheten för personer med funktionsnedsättning att ta del av bland annat e-böcker och audiovisuella medietjänster.

2. Kulturrådets synpunkter på förslagen i promemorian

3.5 Produkter och tjänster ska uppfylla vissa tillgänglighetskrav

Kulturrådet instämmer i förslaget att de materiella tillgänglighetskraven ska föras in i lagen (2023:254) om vissa produkters och tjänsters tillgänglighet. Kulturrådet instämmer också i att kriterierna för funktionsprestanda ska framgå av lagen och dess bilagor.

Förslaget innebär att kraven kan tillämpas fullt ut även på produkter och tjänster som omfattas av mediegrundlagarnas skydd. Inom Kulturrådets verksamhetsområde är detta särskilt relevant för e-böcker och tjänster som ger åtkomst till audiovisuella medietjänster. De föreslagna kraven omfattar bland annat tillgänglig information, navigering, alternativ återgivning, interoperabilitet med hjälpmedel samt överföring av undertexter, syntolkning, talad textning och teckenspråkstolkning.

Kulturrådet bedömer att tydliga och tillämpbara krav på dessa områden kan stärka möjligheterna för personer med funktionsnedsättning att ta del av litteratur och audiovisuellt innehåll.

Kulturrådet vill samtidigt framhålla att tillgänglighet inte enbart handlar om digital tillgänglighet, utan också om möjligheten att faktiskt ta del av kulturlivet. Rapporten Tillgängligt kulturliv (2023) visar på brister i kulturverksamheternas fysiska tillgänglighet, och i dialoger med kultursektorn har svårigheter att nå ut med information om tillgängliggjort utbud lyfts. Möjligheten att delta kan även vara beroende av ledsagning eller annat stöd.

3.8 Bestämmelser om tjänsteleverantörens skyldigheter ska föras in i lag

Kulturrådet instämmer i förslaget att det i lag ska regleras vilken information en tjänsteleverantör ska ta fram om hur en tjänst uppfyller tillgänglighetskraven, hur informationen ska lämnas och hur länge den ska sparas.

Det är positivt att informationen ska vara tillgänglig för personer med funktionsnedsättning och innehålla en beskrivning av tjänsten och hur tillgänglighetskraven uppfylls. Sådan information kan underlätta för den enskilde att i förväg bedöma om och hur tjänsten kan användas.

För att informationen ska fylla denna funktion behöver den vara tydlig, korrekt och aktuell. Det är också viktigt att informationen beskriver både den tillgänglighet som finns och de begränsningar som kvarstår. Bristfällig eller alltför allmänt formulerad information kan annars skapa felaktiga förväntningar och i praktiken bli ett hinder för deltagande.

Kulturrådet bedömer att berörda aktörer kan behöva tydlig information och stöd för att kunna bedöma och beskriva tillgängligheten hos de tjänster som omfattas av lagen på ett enhetligt och användbart sätt.

5 Konsekvenser

Kulturrådet noterar promemorians bedömning att förslagen inte medför några ytterligare ekonomiska eller andra konsekvenser utöver dem som tidigare har redovisats. Förslagen innebär i huvudsak att befintliga tillgänglighetskrav förs från förordning och myndighetsföreskrifter till lag, utan att kraven ändras materiellt.

Kulturrådet vill samtidigt framhålla att det pågår en bredare förändring på området för tillgängliga e-böcker som kan få ekonomiska och praktiska konsekvenser för biblioteken. Folkbibliotekens ansvar enligt bibliotekslagen förändras inte, men förutsättningarna för att fullgöra detta ansvar förändras genom att tillgänglig läsning i ökad utsträckning behöver tillgodoses inom ramen för folkbibliotekens ordinarie tjänster. En gemensam nationell tjänst för folkbibliotekens utlån av digitala böcker skulle kunna underlätta denna omställning.

Dessa konsekvenser är inte en direkt följd av den ändrade normgivningsnivå som behandlas i promemorian, men har samband med genomförandet av tillgänglighetsdirektivet och bör följas i det fortsatta arbetet.

Kulturrådet vill vidare framhålla att en ändrad normgivningsnivå i sig inte säkerställer att kraven får fullt genomslag. För att regleringen ska bidra till faktisk tillgänglighet behöver de aktörer som omfattas få tydlig och tillgänglig information om vilka krav som gäller och hur de ska tillämpas. Detta är särskilt viktigt för mindre aktörer som kan ha begränsade administrativa och ekonomiska resurser.

3. Beslut

Kulturrådet ansvarar för frågor om kulturens utveckling och tillgänglighet och ska genom sin verksamhet bidra till att de nationella kulturpolitiska målen uppnås. Vi fördelar och följer upp statliga bidrag och verkar särskilt för konstnärlig kvalitet och utveckling inom våra verksamhetsområden. Kulturrådet har även ett sektorsansvar för funktionshindersfrågor med anknytning till myndighetens verksamhetsområde. Inom ramen för detta ansvar ska Kulturrådet vara samlande, stödjande och pådrivande i förhållande till övriga berörda aktörer.

Beslut i ärendet har fattats av generaldirektör Eva Bergquist. Ärendet har föredragits av enhetschef Pernilla Conde Hellman.